

Esa Sirkkunen

Blogit ovat evoluutiota eivät revoluu tiota

Tarkoitukseni on tässä kommentissa luoda hieman toisenlainen näkökulma blogeihin kuin Matti Lintulahti tekee edellisessä kirjoituksessa. Lähtökoh tani on ymmärtää blogit osaksi yleisölähtöistä verkkojulkaisemista ja sen kehitystä. Tarkoitukseni on pohtia myös, minkälaisia valtasuhteita blogimaailmassa syntyy ja miten blogit suhteutuvat verkkojulkisuuden, joukkoviestinnän ja journalismin kehitykseen.

Aluksi pakollinen varaus. Koska blogit ovat kehittyvä julkaisumuoto nopeasti muuttuvassa verkkomaailmassa, nykyiset määrittely-yritykset osoittautuvat todennäköisesti muutaman vuoden päästä jotakuinkin huvittaviksi. Ylipäätään ennustukset verkkomaailman ja verkkojournalismin kehityksestä ovat menneet aika tavalla pieleen, ja se on myös yleisesti tunnustettu (ks. esim. Dahlgren 1996, 60). Mutta yrittää täytyy myös blogien kohdalla, sillä aihe on mitä kiinnostavin sekä journalismin että verkkojulkisuuden tutkimuksen kannalta.

Kommenttini jakautuu kolmeen osaan. Aluksi muistelen hieman kymmenen vuoden takaista internet-retoriikkaa. Sen jälkeen esittelen tutkimuksissa esiin tulleita syitä bloggaamiseen ja pohdin blogien sisäisiä valtahierarkioita. Lopuksi käyn läpi muutamia suhteellisen tuoreita tutkimuksia, joissa on käsitelty tarkemmin bloggauksen ja journalismin välistä suhdetta.

Journalismi katoaa 2000-luvun alussa

Ensin siis historiaan. Niin Matti Lintulahden, Dan Gillmorin (2004) kuin Shayne Bowmanin ja Cris Willisin (2003) innostuneet näkemykset blogien mukanaan tuomasta dialogisesta journalismista saivat kaltaiseni vanhan körmyn muistelemaan 90-lukua. Tuolloinkin Yhdysvalloissa ennusteltiin val lankumouksellisten muutosten olevan ovella. Internetin oli määrä muuttaa likimain kaikki – tulossa olivat niin uusi talous, tuotanto, politiikka kuin sosi aalisuuskin.

Vähäisiä eivät myöskään olleet madonluvut yhdysvaltalaiselle valtamedialle ja sen tarjoamalle journalismille. Yksi siteeratuimmista visionääreistä oli kirjailija-käsikirjoittaja Michael Crichton. Vuonna 1993 hän ennusti perinteisen joukkoviestinnän katoavan jäljettömiin kymmenessä vuodessa. Crichtonin (1993) mukaan suurten mediayhtiöiden tie oli kuljettu loppuun. Tämä siksi, että nämä ”mediasaurukset” tekivät huonoa työtä, yksinkertaistivat asioita liikaa, mahtailivat omalla asemallaan eivätkä piitanneet yleisöstään pätkäkään. Crichton nimitti tuolloista journalismia tyhjiä kaloreita tarjoavaksi *junk food journalismiksi*. Crichton ennusti, että internet korvaa journalismin, koska se tarjoaa yleisölle suoran pääsyn relevantin tiedon lähteille. Informaation välittäjiksi ei enää tarvittaisi journalisteja vaan älykkäitä hakukoneita. Myös Nicholas Negroponte visioi noihin aikoihin Being Digital -kirjassaan personoitavissa olevasta henkilökohtaisesta mediasta (Negroponte 1995).

Entistä vuorovaikutteisemmän journalismin tuloon uskottiin vahvasti jo vuosikymmenen puolivälissä. Laajassa American Journalism Review:ssa ilmestyneessä juttusarjassa J. D. Lasica (1996) ennusti dialogisen journalismin korvaavan vanhan median ”kaikkietävän, ylhäältä alas -mallin”, koska yleisö haluaa muutosta. Lasican mukaan ”aikana jolloin jokainen jolla on tietokone ja modeemi voi ryhtyä journalistiksi” ei ole paluuta vanhaan. Myös Wired-lehden paksut numerot heittivät löylyä kiukaalle. Lehden sapekas mediakriitikko Jon Katz ei kolumneissaan säästellyt ”vanhaa mediaa”. Erityisesti sanomalehdet olivat hänestä järjettömän vanhanaikaisia ja sulkeutuneita, vaikka uusi vuorovaikutuksen aikakausi oli alkanut (Katz 1997).

Muistan lukeneeni näitä visioita posket hehkuen. Ensiksikin monet journalismin tutkijat ja kriitikot olivat jo tuolloin korostaneet julkisen keskustelun ja journalismin kohtalonyhteyttä (esim. Carey 1987). Toiseksi puheet yleisön huomioon ottamisesta tuntuivat sopivan myös 1990-luvulla Suomeen rantautuneen kansalaisjournalismin tavoitteiden kanssa (esim. Rosen & Merritt 1994, Kunelius & Heikkilä 1996). Onkin syytä huomata, että kansalaisjournalismin käsite vakiintui tuolloin merkitsemään hankkeita, joissa journalistiset instituutiot – usein sanomalehdet – tekevät juttuja ja virittävät keskustelua kansalaisten tärkeiksi katsomista aiheista.

Kansalaisjournalismin pyrkimyksenä on kehittää toimintatapoja ja juttutyyppisiä, joiden avulla kansalaiset pääsevät mukaan julkiseen keskusteluun aikaisempaa tasavertaisemmin. Liikkeen tavoitteena on kääntää asiantuntijoiden ja muun yhteiskunnallisen eliitin sanelemaa julkista agendaa lähemmäs arjen kokemuksiin. Kansalaisjournalismi merkitsee siis ainakin akateemisessa keskustelussa edelleen journalistien tekemiä juttuja, jotka ovat syntyneet kansalaisten antamista ideoista ja jotka on toteutettu heidän avulla myötävaikutuksellaan.

1990-luvulla myös internet näytti tarjoavan kosolti uusia keinoja vuorovai-
kutukseen ja kansalaisuuden vahvistamiseen verkkojournalismissa ja inter-
netissä yleensä (Bardoel 1996, Heinonen 1998, Ridell 1999). Noissa tunnel-
missa ryhdyttiin luomaan myös Mansetori-sivustoa (<http://mansetori.uta.fi>),
jonka avulla kansalaislähtöisen verkkojulkaisemisen eri muotoja on kehitelty
näihin päiviin saakka yhdessä tamperelaisten kansalaisryhmien kanssa (Sirk-
kunen 1999). Yksi kiinnostavimpia kehitystyön tuloksia on vapaaehtoisten
”korttelikirjeenvaihtajien” Mansemedia-julkaisu (ks. Martikainen 2004).

Teknologia taipuikin tuotannon tehostamiseen

No, miten 1990-luvun odotuksissa sitten oikein kävi? Osa ennustuksista on
käynyt toteen. Esimerkiksi erilaisia personoituja hakupalveluita on tarjolla
runsaasti. Silti Crichton joutui myöntämään vuonna 2002, ettei hänen ennus-
tuksensa toteutunut (Shafer 2002). Mediasaurukset, kuten New York Times
ja suuret televisioyhtiöt, olivat yhä vahvasti pystyssä. Myös suurta käännettä
journalismin yleisösuhteessa on saatu odottaa aina näihin päiviin saakka,
vaikka internetin tarjoamat mahdollisuudet lienevät ainakin hivenen kasvat-
taneet vuorovaiikutusta yleisön ja journalististen instituutioiden välillä.

Yhdysvaltalaisen digitaalisen journalismin kehityksestä kirjoittava Scott
(2005) näkee kehityksen olleen osaltaan nurinkurista. Uusi teknologia, josta
uumoiltiin muun muassa kansalaisyhteiskunnan pelastajaa, soveltuikin
muunlaisten intressien työkaluksi. Digitaalisen median ja uuden talouden
noususykli ei tuonut mukanaan demokratisoitunutta mediaa, hajautettua
uutistuotantoa tai aiempaa paremmin informoituja kansalaisia. Sen sijaan
teknologian avulla luotiin toimintastrategioita, joissa yhä suurempi osa jul-
kisesta informatiosta päättyi yhä harvalukuisempien mediayritysten käsiin.
Omistuksen keskittyminen, tuotteiden yhdenmukaistaminen, homogenisoi-
minen ja monimediasisällöt ovat tästä merkinä.

Scottin mukaan myös journalismin ammatilliset konventiot muuttuivat.
Tuotantotavoissa huomioitiin monimediaalisuuden vaatimukset. Suuret
mediatalot alkoivat tuottaa esivalmistettuja, uudelleenpakkaukelpoisia ja
multimediaan soveltuvia sisältöviipaleita. Entiset standardit journalistisen
sisällön laadusta ja uskottavuudesta lipsuivat kauemmaksi. Myös media-
alaan sijoittaneen pääoman lisääntyneet tuotto-odotukset vaikuttivat jour-
nalismin laatuun. Resursseja vaativista ja riskejä sisältävistä tutkivan journa-
lismin projekteista luovuttiin ja mahdollisia kalliiksi koituvia oikeudenkäyn-
tejä ja vahingonkorvausvaateita koetettiin välttää (Scott, 2005, 122).

Kehitys näyttää siis ainakin osaltaan kulkeneen ennustamattomaan suuntaan. Taloudellisten paineiden puristuksessa journalismin sisällöt ovat pitkälti yhdenmukaistuneet ja virtaviivaistuneet alun kokeiluiden jälkeen. Teknisen kehityksen motiivina ei ollutkaan pyrkimys vastata vaatimukseen entistä laadukkaammasta journalismista, vaan halu tehostaa sisällöntuotantoa konvergoituvassa mediakentässä.

Suomalaisen verkkojournalismin kehityksestä voisi kirjoittaa samansuuntaisen tarinan. 90-luvun lopun kokeilut esimerkiksi keskusteluryhmillä, verkkoyleisöillä tai uusilla ilmaisumahdollisuuksilla pysähtyivät internet-kuplan puhkeamiseen. Mediataloissa karsittiin rönsyjä ja siirryttiin lähemmäs ydinliiketoimintaa, niin kuin tuttu fraasi kuuluu. Kokeilujen sijasta haluttiin tehdä tulosta. Tämä johti siihen, että esimerkiksi lähes kaikki suomalaiset sanomalehdet ovat luettavissa verkosta maksullisina näköislehtinä. Sen sijaan pyrkimys vuorovaikutukseen yleisön kanssa on jäänyt joitain poikkeuksia lukuun ottamatta vähemmälle. Vasta toimittajien ylläpitämien blogien yleistyminen vuonna 2005 on muuttanut yleiskuvaa näiltä osin.

Mappiin tallentamistani 90-luvun visionääreistä lähimmäksi osui Colin Sparks, joka kirjoitti sanomalehdistön liiketoimintamallin ylitsepääsemättömistä ongelmista verkkoympäristössä (Sparks 1996). Niinhän kävi, että lehdet pettyivät verkkoversioidensa taloudelliseen tulokseen. Verkkopalveluiden käyttäjät olivat penseitä maksamaan sisällöistä, eikä verkkomainonta tuottanut odotetusti. Verkkomaailman menestyksekkäimmät konseptit tulivatkin perinteisen joukkoviestinnän ulkopuolelta. Esimerkiksi hakupalvelut tai sähköiset markkinapaikat ovat kasvattaneet painoarvoaan nopeasti.

Mutta miten tämä sitten liittyy blogeihin? Kaiken tämän muistelun avulla haluan sanoa, että journalismin ja yleisön väliseen vuorovaikutukseen internetissä on uskottu aikaisemminkin, mutta turhaan, ja että tuo luennoiva ylhäältä alas -malli on ainakin toistaiseksi osoittautunut suorastaan pirullisen pysyväksi. Syyt tähän ovat paitsi Scottin kuvaamalla tavalla taloudelliset, myös juridiset ja kulttuuriset.

Julkaisijan juridinen vastuu sisällöistä on hillinnyt medioitten halua ryhtyä koko kansan keskustelufoorumeiksi verkossa. Journalistinen kulttuuri haluaa pitää kiinni omasta määrittelyvallastaan, ja siihen sopivat harvinaisen huonosti vapaat tai moderoidut palstat, joilla jokainen voi sanoa mitä tahansa. Juridinen vastuu ja journalistinen ammattietiikka ovat tähän saakka vaatineet journalistisen sisällön tarkistamista etukäteen.

Kulttuurisiin syihin ei ole tässä yhteydessä mahdollista mennä syvemmälle, mutta sanottakoon, että nykyinen jälkimoderni yhteiskunta totuuskäsityksineen kaikkineen on suurelta osalta journalismin tuottamaa ja ylläpitämää.

Toivoa sopii, että blogit avaavat tämän nyrkin mutta voi olla, että tämä ei käy ainakaan kovin nopeasti. Toivon tietenkin olevani tässä vain pessimistinen kormy ja sen vuoksi väärässä.

Blogit ovat vertaismediaa – eivät kansalaisjournalismia

Vaikka vuorovaikutteista journalismia ei verkkoon ole vielä laajamittaisesti syntynytkään, jotakin merkittävää ja suurta on saatu aikaan runsaassa kymmenessä vuodessa. *Yleisölähtöinen julkaiseminen ja vertaisviestintä* alkoivat kotisivuista ja keskustelupalstoilta, ja nämä muodot ovat kehittyneet entisestään. Internetistä on tullut hämmentävän laaja tiedon ja viihteen valtameri, jossa oman sisällön tuottaminen ja sen jakaminen muiden kanssa on yhä helpompaa. Tämä on hieno asia.

Tutkijoille on tärkeää, että jonkinlainen johdonmukaisuus käsitteiden käytössä säilyy. Sen vuoksi pidän blogeja yleisölähtöisen julkaisemisen ja vertaisviestinnän muotona, en kansalaisjournalismina. Kansalaisjournalismi-käsite merkitsee minulle edelleen kansalaisten näkökulmia julkisuuteen nostavaa ammattitoimittajien tekemää journalismia.

Sopivan metaforan löytäminen bloggaukselle on vaikeata. Ensinnäkin blogit voivat olla tapauskohtaisesti journalismia, niin kuin Matti Lintulahden esimerkit osoittavat. Toisaalta blogit ovat kuitenkin suurelta osin muuta kuin journalismia – yksityisiä päiväkirjoja, tilitystä, fiktiota tai vaikkapa omien kuvien, musiikin tai videoiden jakamista lähipiirille. Ne jatkavat osaltaan kehitystä, joka alkoi jo kauan ennen digitaalista aikaa. Lähivuosikymmeniltä voi poimia vastaavaa ”tavisten” tekemää sisältöä, jota joukkoviestinnän tutkimuksessa kutsutaan usein vaihtoehtoiseksi mediaksi. Tällaisia ovat esimerkiksi musiikkifanien kopiokoneilla tekemät fanilehdet, *fanzinet*, 70–80-luvulla (Atton 2005), kaapelitelevisioiden amatöörivoimin tehdyt ohjelmat, kansalaisradiot, harrastajien videotuotannot ja monet muut sisällöt.

Blogeja ja muita yhteisöllisesti tuotettuja verkkomedioita kutsutaan monella eri nimellä vähän kulloisenkin kirjoittajan intressien ja mieltymysten mukaan. *Distributed journalism, open source journalism, citizens media, citizen journalism, we media, participatory media, participatory journalism* ovat Rosenin (2005) poimimia nimityksiä alan yhdysvaltalaisesta keskustelusta. Lisääkin varmasti löytyy – ainakin *grassroots journalism, community journalism* tai *alternative journalism* kuuluvat tuolle listalle.

Oma ehdotukseni on seuraava: voitaisiinko suomalaisittain puhua kansalaisjournalismin sijasta *vertaismediasta* silloin, kun halutaan puhua blogga-

uksesta laajempuna sosiaalisena ilmiönä? Hyvänä puolena on ainakin, että vertaismedia ei assosioitu kansalaisjournalismiin vaan lähinnä vertaisverkostoihin tai vertaisviestintään, jollaisesta blogeissa on myös osaltaan kysymys.

Omat hierarkiat blogimaailmassakin

Blogeille läheisiä lajityyppejä ovat verkossa olleet ainakin kotisivut, keskusteluryhmät, verkkoyhteisöt ja verkkojulkaisut. Blogit muodostavat edeltäjiinsä verrattuna uudentyypin aikatilaa ja sosiaalisen verkoston, jossa voi liikkua sekä kronologisesti ajassa taaksepäin että linkkien avulla horisontaalisesti muihin blogeihin tai muuhun verkkosisältöön. Paitsi usein mainittuun päiväkirjamuotoon blogit tuntuvat sopivan erityisen hyvin myös ajankohtaisten ilmiöiden kommentointiin juuri linkittämisen keinoin. Blogija voisi kutsua hybridiksi – ne yhdistävät kotisivujen henkilökohtaisuuden, verkkoyhteisöjen sosiaalisuuden sekä keskusteluryhmien ajankohtaisuuden ja nopeuden.

Blogeihin niin kuin wikeihinkin (wikit ovat verkkosivustoja, jotka ovat kaikkien halukkaitten muutettavissa) sisältyvä vertaisuuteen pohjautuva sisällöntuotanto on niiden jännittävin piirre. Julkaise ensin ja editoidaan sitten yhdessä -periaate merkitsee, että sisältöjä kehitellään eteenpäin vapaaehtoisen asiantuntemuksen voimalla. Suosituista blogeista tulee ikään kuin etusivuja, jotka ovat valikoineet ja siivilöineet laajasta materiaalista parhaat palat. Tällainen vertaisryhmä saattaa toimia nopeammin ja asiantuntevammin kuin yksikään toimitus.

Toisaalta verkoston suuruudesta huolimatta voidaan aina päätyä julkaisemaan virheellistä tai vinoutunutta tietoa, oli sitten kyseessä blogiyhteisö tai ammattitoimittajien julkaisu. Sitä paitsi siitähän ei pääse mihinkään, että tieto on aina kontekstuaalista. Linkitykset kertovat vain siitä, mikä blogiyhteisön mielestä tietyssä ajankohtana on yleisen huomion arvoista. Kyse on kulttuurisista arvostuksista ja globaalista eriarvoisuudesta digitaalisessa viestinnässä. Otan esimerkin: on helpompaa löytää blogimaailmasta kuvia tsunamin tuhoista tai hurrikaani Katrinan etenemisestä kuin Pakistanin maanjäristyksestä, vaikka inhimillinen hätä ja tuhot ovat varmasti yhtä suuria tässäkin katastrofissa.

Vaikka blogien muodostama julkinen tila on moniääninen ja keskusteleminen, mikään intresseistä tai valtarakenteista vapaa avaruus se ei ole. Blogeilla on oma sosiaalinen hierarkiansa, kuten Matti Lintulahti kuvaa. Blogilistojen parhaat valikoituvat esimerkiksi pysyvien linkkien ja kirjoituskoh-

taisten linkkien lukumäärän mukaan. Suosituista blogeista tulee solmukohtia, jotka tuovat mieleen klassikon: Elihu Katzin ja Paul Lazardsfeldin viestinnän kaksivaihehypoteesin ja sen mukaiset mielipidejohtajat (myös Marlow 2004). Mielipidejohtajat siis osaltaan määrittelevät blogimaailman aiheiden tärkeysjärjestystä ja sitä, miten aiheisiin suhtaudutaan.

Haas (2005) väittää, että blogien valikoitumisen prosessi ei poikkea kovinkaan paljon ”vanhan median” käyttämisestä toimintatavoista. Valta valikoida sisältöjä keskittyy blogimaailmassakin seuratuimmille bloggaajille. Blogien sisällöt ovat nekin paljolti peräisin valtamediasta. Haasin mukaan monet tutkimukset osoittavat, että bloggaajat eivät käytä vaihtoehtoisia uutislähteitä kuin poikkeustapauksissa. Yleensä he tyytyvät kierrättämään valtamedian tuottamaa sisältöä sitä korkeintaan kriittisesti kommentoiden. Haas toteaaakin, että blogiretoriikan ja vallitsevien käytäntöjen välillä on ristiriitä. Hänen mukaansa nykyiset blogit itse asiassa pikemminkin vahvistavat suurten mediatalojen asemaa kuin tarjoavat niille varsinaista vaihtoehtoa.

Vanhon median piirteet siirtyvät osittain myös blogeihin. Kaupallistuminen on jo vauhdissa: joidenkin ilmaisten julkaisuohjelmien mukana tulee mainoksia. Jossain vaiheessa ongelmaksi voivat nousta myös tekijänoikeudet, niin kuin on esimerkiksi radiobloggauksessa, eli podcastingissa, käytettävän musiikin osalta jo käynyt. Jos haluaa säästyä teostomaksuilta ja tehdä omaa musiikkiohjelmaa, jota jaellaan muille, on syytä pysyttäytyä lisenssivapaassa musiikissa. Myös kuvien tekijänoikeudet blogeissa herättävät varmasti tulevaisuudessa keskustelua.

Toistaiseksi avoin kysymys on myös se, kuinka kulttuurisidonnaista bloggaus on. Vaikka blogit ovat yleistyneet nopeasti muuallakin läntisessä maailmassa, kasvuvauhti erityisesti Yhdysvalloissa on ollut huimaa.

Esimerkiksi Britanniassa kehitys on ollut hitaampaa. Bergerin (2005) mukaan synnä eroon ovat maiden erilaiset journalistiset kulttuurit. Objektivisuuden ja puolueettomuuden ideaaleihin vahvasti nojaava yhdysvaltalaismedia jättää Bergerin mukaan monet poliittiset kannat tyystin huomiotta. Näin avautuu tilaa poliittiselle bloggaukselle. Poliittikkaa koskevat blogit eivät ole kehittyneet Britanniassa yhtä nopeasti. Tämä siksi, että brittimedia on Bergerin mukaan monimuotoisempi kuin yhdysvaltalainen, ja myös siksi, että monet brittijournalistit ottavat avoimesti kantaa poliittisiin kysymyksiin toisin kuin yhdysvaltalaiset kollegansa.

Oma kysymyksensä on, miksi blogimaailma on toistaiseksi esimerkiksi Ruotsissa kehittynyt melko hitaasti. Valitettavasti käytössäni ei ole mitään varmoja lukuja Ruotsista, mutta Enlund (2005) arvioi, että Ruotsissa oli

kesällä 2005 vain 15 000 blogia. Tuntuu uskomattoman pieneltä määrältä verrattuna Matti Lintulahden esittämään arvioon, jonka mukaan Suomessa oli viime vuoden lokakuuhun mennessä perustettu yli 170 000 blogia.

Osaksi journalismin lajityypistöä?

Perinteinen journalismi ei osaa kovin hyvin käsitellä epävarmuuksia tai moniulotteisia globaaleja prosesseja. Nähtäväksi jää, miten blogimaailma selviää tilanteista, joissa ei ole selvää yhtä totuutta tai ongelman ratkaisua, vaan jossa pitäisi saattaa yhteen keskenään ristiriitaisia intressejä.

Wall (2005) on tutkinut keväällä 2003 käydyin Irakin sodan aikaisia blogeja. Hänen otoksensa käsitti ei-journalistien blogeja ja ryhmäblogeja, media-taloista riippumattomien journalistien blogeja sekä mediayrityksissä työskentelevien toimittajien blogeja ja ryhmäblogeja.

Wall katsoo, että blogit ovat uusi journalismin genre, joka korostaa kerronnassaan henkilökohtaista kokemusta. Toisin kuin uutisjournalismissa yleensä, henkilökohtaisuus ja omakohtaiset kokemukset ovat itse asiassa bloggaajan uskottavuuden edellytys. Uskottavuutta lisää myös tieto siitä, että bloggaaja ei kuulu mihinkään suureen mediaorganisaatioon, vaan toimii riippumattomana. Oma ristiriitansa on kuitenkin siinä, että sodasta kirjoittaneet bloggaajat eivät käyttäneet juurikaan omaa tiedonhankintaa vaan olivat riippuvaisia valtamediasta muun kuin omien kokemustensa osalta.

Tärkeä blogiyhteisön ja valtajournalismin välinen ero Wallin mukaan on siinä, että bloggaajien käsitys yleisöstään on erilainen kuin valtajournalismin. Blogimaailmassa yleisö ymmärretään vertaisina tukijoina ja sisällön tuottajina.

Toinen olennainen ero on, että blogit eivät pyri uutisten tavoin yksiselitteisyyteen, vaan ovat avoimia monille tulkinnoille. Tätä prosessia Wall pitää tärkeänä merkinä uudesta vaiheesta, jossa mediasisältöjen tuottajien ja kuluttajien välinen raja on hämärtyvässä. Wallin mielestä tämä kuvaa kasvavaa trendiä, jossa yleisö on hylkäämässä vanhat instituutiot ja auktoriteetit näinä jälkimoderneina aikoina.

Brittiläisen Guardian-sanomalehden blogeja tutkinut Matheson (2004) katsoo, että blogit voivat tarjota journalismille järkevän kehityssuunnan. Blogeille luontainen linkittyminen toisiin teksteihin – intertekstuaalisuus – siirtää tulkintavastuuta lukijalle eikä rakenna enää journalistista kaikkietävää auktoriteettia, niin kuin valtavirran uutisjournalismi usein tekee. Näin siis blogeissa voidaan luoda entistä moniulotteisempi ja moniäänisempi kuvaus juttuaiheesta.

Matheson perustelee bloggauksen järkevyyttä myös taloudellisin perustein. Journalismin yleisöt pirstaloituvat, eikä yhden totuuden esittäminen ole enää mielekästä edes kaupallisin perustein. Blogit ovat Mathesonin mielestä viemässä journalismia ja sen totuuskäsitystä piirun verran relativistisempaan suuntaan.

Politiikkaa käsitteleviä yhdysvaltaisten ammattijournalistien blogeja tutkineen Singerin (2005) mukaan useimmat toimittajat säilyttivät blogeissaan perinteisen journalistisen portinvartijan roolin. He kävivät vain vähän tai eivät lainkaan keskustelua yleisönsä kanssa. Blogien linkit veivät medioiden sivuille ja hyvin usein samoin ajatteleviin lähteisiin, jotka osaltaan loivat uskottavuutta kirjoittajan omille mielipiteille. Singerin mukaan vain muutammat journalistit tarjosivat aiheesta uusia tietoja sisältäviä linkkejä. Yleiskuva politiikan toimittajien bloggausstrategioista oli hyvin perinteinen.

Edellä referoidut tutkijat näyttävät olevan sitä mieltä, että journalismi ja blogimaailma elävät jo nyt melko symbioottisessa suhteessa ja että blogit soveltuvat hyvin journalististen lajityyppien joukkoon. Se, muuttuuko julkisuus pysyvästi aiempaa moniäänisemmäksi ja hajautuneemmaksi mediaekosysteemiksi, onkin jo vaikeampi kysymys.

Jos se voisi olla totta...

On hauskaa, että vaatimukset journalismin muuttamisesta keskustelevalksi, vuorovaikutteiseksi, osallistavaksi, avoimeksi ja läpinäkyväksi ovat nousseet julkisuuteen bloggauksen yhteydessä. Kuten tekemäni katsaus verkkojournalismin historiaan osoittaa, tällaisia vaatimuksia ovat esittäneet journalismin tutkijat jo vuosia vailla sen suurempaa vastakaikua (myös Rosen 2005).

Olen Matti Lintulahden kanssa täysin samaa mieltä siitä, että journalismin tulisi ottaa todesta keskusteleva perinteensä. Näin journalismille sukeutuisi tulevaisuudessa luonteva rooli yhteiskunnallisen keskustelun solmukohtana ja yhteyksien luojana.

Toivoa sopii, että blogiyhteisö Suomessa kasvaa laajaksi ja keskustelevalksi kansalaisjulkisuudeksi ja saa aikaan sen, mihin kotisivut ja verkkoyhteisöt eivät ole kymmenessä vuodessa kyenneet – journalismin avautumisen kansalaisyhteiskuntaan.

Tulevaisuuteen latautuu kuitenkin helposti liian suuria odotuksia. Esimerkiksi viime vuosikymmenellä internetin keskusteluareenoista odotettiin muotoutuvan argumentoivan ja ongelmien ratkaisuun suuntautuvan deliberatiivisen kansalaiskeskustelun tyyssijoja. Myöhemmät empiiriset tutki-

mukset ovat kuitenkin osoittaneet, että kypsään ja harkitsevaan keskusteluun ei näillä foorumeilla ole juurikaan päästy (Pietilä 2002).

Viime aikojen kritiikitön ja historiaton kohu blogeista ja niin kutsutusta osallistumistaloudesta on saanut vanhan körmyn epäilykset heräämään. Tilanne muistuttaa viime vuosituhannen loppua ikävän paljon. Viestintäteknologiaan kohdistuvia, ylimittaisiksi paisuneita odotuksia ovat yleensä seuranneet karvaat pettymykset.

**Esa Sirkkunen on toimii tutkijana Journalismin tutkimusyksikössä,
Tampereen yliopistossa. Hänellä ei ole vielä omaa blogia.**

Lähteet

- Atton, Cris (2005) *An Alternative Internet. Radical Media, Politics and Creativity*.
Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd.
- Bardoel, Jo (1996) *Beyond Journalism. A profession between Information Society and Civil Society*. *European Journal of Communication* vol 11(3): 283–302.
- Berger, Paul (2005) *Is the British blogosphere lagging behind?* *Online Journalism Review*,
Annenberg School of Journalism, University of Southern California.
<http://www.ojr.org/ojr/stories/051117berger/>.
- Bowman, Shayne & Willis, Cris (2003) *We media. How audiences are shaping the news and information*. The Media Center in the American Press Institute.
- Carey, James (1987) *The press and the public discourse*. *The Center Magazine*.
March April 1987: 4–16.
- Crichton, Michael (1993) *Mediasaurus. Today's mass media is tomorrow's fossil fuel*.
Puhe National Press Clubissa huhtikuussa 1993.
http://www.wired.com/wired/archive/1.04/mediasaurus_pr.html.
- Dahlgren, Peter (1996) *Media Logic in Cyberspace: Repositioning Journalism and its Publics*. *Javnost* vol 3(3):59–72.
- Enlund, Nils (2005) *Bloggosfären – en arena för journalistik, debatt eller exhibitionism?*
Esitelmä 12.08.2005. 17 Nordiske Medieforskerkonferens Aalborg den 11. august – 14. august.
- Gillmor, Dan (2004) *We the Media. Grassroots Journalism by the People, for the People*.
CA O'Reilly Media.
- Haas, Tanni (2005) *From "Public Journalism" to the "Public's Journalism"?* *Rhetorics and reality in the discourse of weblogs*. *Journalism Studies* vol 6(3):387–396.
- Heinonen, Ari (1998) *Raportteja verkkojournalismista*. *Journalismin tutkimuksen ja kehitystyön yksikkö, tiedotusopin laitos sarja C 25/1998*. Tampereen yliopisto.
- Katz, Jon (1997) *Clueless in the Newsroom*. *Hotwired* 23.10.1997.
http://hotwired.lycos.com/synapse/katz/97/42/katz3a_text.html.
- Kunelius, Risto & Heikkilä, Heikki (1996) *Public journalism*. *Journalismi julkisen har-
kinnan areenana. Tasa-arvotoimikunnan julkaisu*. Sarja B: 1/1996. Yleisradio Oy.
- Lasica, J.D. (1996) *Net Gain. Journalism's challenges in an interactive age*.
American Journalism Review November 1996. <http://www.ajr.org/article.asp?id=2217>.
- Marlow, Cameron (2004) *Audience, structure and authority in the weblog community*.
Paper presented at the International Communication Association Conference, May,

- 2004, New Orleans, LA <http://alumni.media.mit.edu/~cameron/cv/pubs/04-01.html>.
- Martikainen, Ari (2004) Kaupunginosakirjeenvaihtajat: Yhdessä tekemällä verkkokirjoittajiksi. Teoksessa Sirkkunen, Esa & Kotilainen, Sirkku (toim.) (2004) Toimijaksi tietoverkoissa. Journalismin tutkimusyksikkö, tiedotusopin laitos, sarja B44. Tampereen yliopisto.
- Matheson, Donald (2004) Weblogs and the epistemology of the news: some trends in online journalism. *new media & society* vol 6(4):443–468.
- Negroponte, Nicholas (1995) *Being Digital*. Vintage Books: New York.
- Pietilä, Veikko (2002) Verkkokeskusteluareenat deliberatiivista julkisuuttako? *Politiikka* 44:4 s. 343–354.
- Ridell, Seija (1999) Tutkimus julkisoa tuottamassa. Paikallisuus verkkomediassa -hanke irtiottona kulttuurisen yleisötutkimuksen käytännöistä. *Tiedotustutkimus* 3(22) 1999, s. 28–41.
- Rosen, Jay (2005) Bloggers vs. Journalists is Over. *Pressthink* January 15, 2005. http://journalism.nyu.edu/pubzone/weblogs/pressthink/2005/01/15/berk_pprd.html.
- Rosen, Jay & Merritt, Davis Jr. (1994) *Public Journalism: Theory and Practice*. An Occasional Paper of the Kettering Foundation.
- Scott, Ben (2005) A Contemporary History of Digital Journalism. *Television & New Media* vol 6(1):89–126.
- Shafer, Jack (2002) Who You Calling Mediasaurus. *Slate* 05.02.2002. <http://www.slate.com/id/2061694/>.
- Singer, Jane B. (2005) The political j-blogger. Normalizing a new media form to fit old norms and practices. *Journalism* vol.6(2):173–198.
- Sparks, Colin (1996) Sanomalehdet, Internet ja demokratia. *Tiedotustutkimus* 4(19) 1996, s. 20–33.
- Sirkkunen, Esa (1999) Helping media consumers become contributors. *Partnerships Online*. <http://www.partnerships.org.uk/articles/manse.htm>.
- Wall, Melissa (2005) 'Blogs of war' Weblogs as news. *Journalism* vol 6(2):153–172.

